

Delež kmetijstva v slov. znanstveni misli

je obsežno strokovno in raziskovalno delo na področju slovenskega kriminalnega prava, ki je v obdobju današnjega dežele v Turčiji najbrž ena od najpomembnejših stvari v tej krajini. To delo je vsekakor tudi stopenjalec razvoja slovenske nacionalne znanosti in znanstvenih misli.

Med prvo svetovno vojno so del opreme, knjižnice in sedež zavoda prenesli v Linz, drugi del pa je ostal v Gorici, kjer je vojna uničila znamenit del dosežkov. Med prvo in drugo svetovno vojno je v zvezi Italijanizacij, vendar so nekateri sodelavci-domaćini uspešno pviplivali na razvoj pramorskega kmetijstva, posebej sadjarstva, vrtnarstva in vinogradništva. Po pariški mirovni pogodbi je zavod ostal v stari Gorici; nje-vo delno območje je onemogočeno preostali del nekdanjega dežele Goriske in Gradiške, kamor spadajo še slovenske krašnje in briške vasi, ki so ostale tostran

najprej ustanovili postajo za obnovo sadovnjakov v vinogradov (1947), nato pa kmetijski zavod v Novi Gorici (Kromberk). Skupna proslava stoletnice obeh ustanov bi bila prilika za poglobitve sodelovanja na strokovnem, kulturnem in zgodovinskem področju.

Prof. Fr. ADAMIČ

**KADAR ZNAS
ŽE DANES NA**

Pečenke

*Ameriški biokemik m
posrednim pridobivan*

Včeraj smo na kratko spregovorili o vprašanju razvoja Indije in o tem, kolikšen problem predstavlja naglo naraščanje prebivalstva. V glavnem smo navajali probleme stanovanj, vzgoje in zaposlitve novih milijonov ljudi te dežele. Pri tem pa bi morali spregovoriti tudi o težavah, ki bodo

plem prehrane bo v razmeroma kratki dobi postal svetovni problem in še posebej se bo postavljalo vprašanje zadostnega pridelovanja beljakovin, ki so za človeško prehrano eden izmed bistvenih elementov.

Cepprav se nekaterim zdi, da se to vprašanje obravnava preveč alarmistično, so tudi, treznejši ljudje, ki se ne menijo niti za alarmizem niti za mnenja tistih, ki mislijo drugače, pač pa konkretno delajo na tem, kako bi bodočim milijardam ljudi na Zemlji zagotovili zadostne količine vseh potrebnih prehranskih elemen-

Stahmann, biokemič na univerzi v Wisconsinu, ki se ukvarja predvsem s tem, da bi proučil sisteme, kako pridobivati beljakovine neposredno iz rastlin.

Beljakovine sicer že tisočletja pridobivamo iz rastlinstva, toda posredno preko živali. Govedo, ovce in druge živali se hranijo z rastlinstvom, človek pa se hrani z njihovim mesom. Jasnje je torej, da človek dobi beljakovine iz rastlinstva, toda le posredno preko živali. Problem pa je v tem, da je živali premalo in jih bo vedno manj, da bi zadostili vsem potrebam. Sicer je res, da se tu vprašanje v razvitem svetu še ne pojavlja. Mnogo bolj pereča pa je ta zadeva v še nerazvitem svetu. Zadeva pa bo nekdo resna tudi za sam razviti svet. Živali namreč od krme izkoristijo, le od 8 do 20 odst. beljakovin, od 90 do

Dr. Mark A. Stahnmann se ukvarja prav s tem, kako bi neposredno iz rastlin pridobil beljakovine in to tako, da bi ne izkoristil le od 8 do 20 odst. razpoložljivih »surovih«, pac pa kako bi ta odstotek povisal do najvišje mere. Sicer smo imeli pred nedavnim možnost zabeležiti nekakšen uspeh, ko so v Švicah dali v promet »umetno meso«, vendar kaže, da ta rešitev še ni najboljša in zato se poskusom in uspehom, do katerih je prišel Mark A. Stahnmann s svojimi sodelavci, posebej precejšnja pozornost, posebno kar zadeva njegove dosedanje re-

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Samo z navdušenjem, boste le malo dosegli, poskrbite tudi na sredstva. Razredite se med nekim izletom.

SKRPLJON (od 23.10. do 21.11.) Odprle se boste nove možnosti za vaše delo. Deloma se skušajte podrediti tudi družinski disciplini.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Z ustreznimi pobudo boste prehiteli vse svoje nasprotnike. Nekoliko boste kaznovani za svoj napuh.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Poželi boste zavijanja vredne uspeše za doslej vlozene napore. Ne delajte si iluzij v zvezi z neko žensko.

VODNAR (od 21.1 do 19.2.) Potrudite se, da pridete do finančnih sredstev, ki jih potrebujete. Vaša zvestoba bo poplačana.

RIBI (od 20.2 do 20.3.) Popravili boste napako nekoga svojega sodelavca. Bodite bolj širokoprčni do najmlajših.

Prizor iz Tavčarjeve farse «Red mora biti»

Ameriški biokemik meni, da bo le z neposrednim pridobivanjem beljakovin možno rešiti pereče vprašanje pomanjkanja

zultate pri pridobivanju beljaka
vin iz soje in raznih drugih ra-
lin in zelišč včevštev – detelo (vr-
ste lucerna).

Vsak kmet ve, koliko detelj
more nakositi v letu dni na hek-
taru površine, če je vreme ko-
kor toliko primerno. Ameriški
znanstvenik je celo preračuna-
l da bi samo na površini Španije
mogli na detelo pridelati toliko de-
telje in iz nje toliko beljakovin
da bi jih bilo dovolj za ves svet.
In to celo po skromnem raču-
nu da bi na enem hektaru »pride-
lali« 20 stovot beljakovin, p-
čevraj bi mogli teoretično pride-
lati skoraj dvakrat toliko.

Skratka, zgodilo se je to spravo, če želje poslanece, da bi zmanjšali strogot sankcij proti omizni, ki so se prekršili proti cestnem zakonu. Toda formulacija popravka je bila takšna, da jo lahko pridom uporabili tudi nacistični zločinci. Tega se je nemški zvezni parlament, nam žalost, zavedel. Zjadj bo popravek žal bil sprejet. Zjadj bo postalo težko popraviti ti zaradi načela neetroaktivnosti kazenskih zakonov, ki prepoveduje sprejetje ukrepa za odpravo prejšnjega. Samo pravosodni izroč zveznega sodišča bi morda mogel popraviti škodo, ki je bila storjena, namreč tako, da sodnike ovezal povsem dolocen tolmachen novega predpisa kazenskega zakonika.

Gre za prenagleno sprejet pravik, ki se tiec kl. 50 v njegovem drugem odstavku. Doslej ta doloca, da so postranski krivci oziroma udelezenci nekega kazenskega dejanja bili kaznovani z isto kaznjjo, ki je bila pre-

viđena za glavnega krivca. Še bolj bi jim bila odmerjena manjša kazn, je sodnik moral razpolagati s konkretnimi podatki o njihovih manjših uredbe v storjenem kazenskem prestopku. Zdaj pa je bilo sprejeto prav nasprotno načelo, da je namreč postopranski deležen oziroma krivec, dokle se mu ne dokaže nasprotno, primerjavi z glavnim kaznovan manjšo kaznijo. Kdor je, postopravno, obtožen za soudeležbo v nekem umoru, mu ne grozi več dosmrtna ječa, temveč največ šest let zaporne kazni. In končno, po

zakon predvideva, da je časovni termin glede zastaranja nekega kaznivega dejanja enak najvišji je odmerjeni kazni, ki je zanj določena, tudi soudeležba v umoru ni več po 15 letih izločena sodno mu pregonu. Tako bi vsi nacistični zločinci, obtoženi zaradi takšnih činskih dejanj po l. 1965, torej 15 let po l. 1950, ko je bila ustavljena Zvezna republika

sprejetju omejenega popravila
bi oproščeni. Če bi pa tako
splošno amnestijo hoteli omejiti
bi sodniki morali nacistične zlo-
čince obtožiti za umor in ne za
sodelstvo v njem. Toda znano je
da nemški pravosodni organi
tem pogledu niso najbolj stro-
in da na osnovi zasliševalnega
materiala domala vedno ugotov-
lijo le sodelstvo. Saj niso

Bonska vlada je spričo odkrija pravnikov in časnikaarjev bil tako presenečena, da njen uradnik, ki je bil na tistem času v zgoraj.

odgovoril na vprašanja, ki so mu jih s tem v zvezi postavili predstavniki tiska. Ždi se, da pravni sodni minister zdaj namerava na neki način doseči, da bi v tistem posego vrhovno sodišče, in sicer v smislu sugestije glede določene interpretacije zadevnega zakona oziroma popravka. Toda odvetniki skrajne desnice so že na delu, da preprečijo sleherni okrnjevanje omenjenega popravka.

Gre za popravek v kazenskem zakoniku, ki se tiče cestnih prekrškov, a ga bodo s pridom izkoristili tudi nacistični zločinci

Komu gre pripisati krivdo
to? Parlament je postal v o-
bri veri, v to ne gre domniti,
kak v nasprotnem primeru
eden ali drugi od najdoslednej-
ših zagovornikov, da se nacistični zlo-
čini kaznujejo, takele spletke r-
dovno odkril. V resnici pa
ni bil dvignil noben glas, ki
ukrep kritiziral. Vendar pa
nemarnost za govorilo dokazuje, k-
postranskega pomena sta m-
talna in pravna vrednost
nacističnih procesov v zave-
nemskih izvoljenih predstavnik-

Vsa stvar je privedla do tega, da zdaj morala biti zaustavljena vrsta izredno važnih protinacističnih posredov. Glavni javni težilec za zahodni Berlin, Hans Guenther, menia na primer, da je med drugim dvomljiv tudi proces proti petdesetim bivšim pripadnikom nacistične policije, ki je imel začeti že v nekaj tednih.

za število obtožencev odgovarja
za soudeležbo v umorih, češ, da
so bili predvsem pisarniški ljudje,
ki so v samih zločinih niso sodelo-
vali. Njihovi odvetniki so zdaj
pohiteli z zahtevno, da se pre-
stavi na sodišče ne odne postop-
ka, ki skušajo doseči tudi pravni za-
stopnik cirkov 15.000 Nemce-
v, katerim je bil uveden v
sodni postopek v zvezi s ki-
minalnimi dejanji, ki so jih ob-
segresili v teku druge svetovne
vojne.

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15
ročila 7.30, 12.15, 14.15, 16.15
11.35 Slov. narodna 12.00 Simf.
inje s čokom v Turski dolini
13.30 Glasba po željah 17.00 T.
Boschetti 17.20 Razustrane p.
mi 18.15 Umestnost in priredit.
- 18.30 D. Božić, simfonija 18.
Orkester 19.10 Pisaní balonci
20.00 Sport 20.30 Molliere, Z.
nik po silu 21.35 Moderni ritm
22.00 Komorne skladbe.

TRST

12.05 Plošč 12.25 Tretja str.
13.15 Juke box 13.45 Bugam
li, Suita št. 1 - 14.25 L'onda
Trieste.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 19.
Poročila 7.10 Popovsky 8.00 P.
nos RL 10.15 Ansambel Petri
11.00 Belezina 12.31 Danak

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00, 22.00
ročila - 5.30 Popevke - 9.06 Zvonovi
trak - 10.35 in 11.08 Ura glasbe
11.30 Basist F. Corena - 12.15
Kontrapunkt - 13.15 Preizkušnja
se diletanti - 14.45 Nove pesmi
15.00 Spored za mladino - 17.00
Program za mladino - 19.13 Deti

Pred nocojšnjo krstno izvedbo Tavčarjeve farse «Red mora biti»

Zame je gledališče polemika. In upam, da bo naša nočofnjša protivedba Tavčarjeve igre »Red mora biti« primerna priložnost za ostro, a pošteno polemiko.

NOVE KNJIGE

nih prizidevanj vseh soustvarjalcev, se pravi pisatelja, igralce, dramaturga, režiserja, scenografa in kostumografa. Drugi je dokazoval, da je režiser bistveno, ki usmerja delovni proces nastajanja predstave ter pri tem slobodno kroji po lastni zamisli tako besedilo kakor tudi igralce, ki gonore to besedilo. Tretji je spet zahteval diktaturo »gledališkega človeka«, to je igralca, režiserja in po možnosti tudi pisatelja ali vsaj privedatelja besedila v eni osebi. Četrty se je ogreval za privilegiran položaj igralcev.

O autorici ne izvem dostojanstva, kveštenju to, da je njen roman bio kmalu po izidu preveden na deset svetovnih jezikov. Vprašanje, če je bila slovenska izdaja kljub temu potrebna. Ni pa domala, da bo tudi med širokim krogom manj zahtevnih slovenskih bralcev, roman deležen branjati. Kajti romantična sentimentalnost primerno dozo erotičnosti je kar vabljivo branje za nekritičnega bralca. Pri zahtevnejšem in kritičnejšem bralcu pa se sveda sliši dr. Paretti s tem izkoment. Na

Ko prebiramo ta preprosto napisani tekst, se najprej spomnimo podobnega romana, oziroma romanov o lepi Angeliki. Le da sta Anne in Serge Golon boljša pisateljka kot Sandra Paretta, kajti pri njej, kot pri mnogih drugih avtorjih, ni nobene avtorice romana, »Bele

mečja vendarle bolj naivna, bolj sentimentalno romantična in manj zgodovinsko verna. Sicer pa privedeju tudi tu pisateljica o lepi Carolini, hčerki Napoleonevega generala, ki se je s svojim cesarjem spoznala ob koncu njegove slave, ko se je veliki Kozica pred sovražniki zatekel najprej Fontenbleau, nato pa moral na Elbo. Toda tudi ti kratki trenutki so bili dovolj za ljubezensko srečanje, zaradi katerega se je

hotela podati na Elbo. Pa je prepadla v roke gusarjem, doživela novo ljubezensko srečanje s polveljnikom gusarjev, se po naključju resila in šla spet novim srečanjem nasproti. Kajti Napoleon je tedaj spet korakal nad Pariz. Pa je doživela ljubezensko srečanje spet z drugim.

Skrivku, gre za znanihi roman, v katerem nastopajo tudi zgodovinske osebnosti, toda le kot tuje beženski junaki. Za roman, v katerem je polno napetih dogodkov, smrti, zapletov, polno smrti in življenja, pa verjamem srečnih končev, za roman, ki nas ne prepriča, niti ne posebnih zabav. Seveda, tistim, ki so jim take zapleti, romančiče, neverjetne in izmišljene zgodbe všeč, bo roman, ki opisuje drugi pa ga bodo svede odklonili. Pa čeprav, kot rečeno, ta roman niti boljši niti slabši od drugih podobnih tekstov. Upajmo, da bo vsaj zalobni prinesel tisto, kar je z njim hotel doseči.

Manj primerna je oprema Franca Mesariča.

ELE-
IZIQA

operna gasha - 10.15 Pri vas doma - 12.10 Duet Friderika in Hermana iz "Veronike Deseniške" - 12.30 Kmetijski nasveti 12.40 Pihalni orkestri - 13.30 Priporočajo vam... 14.05 "Mladina poje" - 14.25 Operetne melodije 14.45 "Mehurčki" - 15.40 Harfistka P. Uršičeva - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Simf. koncert. 18.00 Aktualnosti - 18.15 Iz naših studiov - 18.45 Znanstveniki pred mikrofonom - 19.15 Metka Štok 20.00 Domajo nas...

ska lirika - 21.40 Glasbeni: nohtur-
 no - 22.15 Komorno-glasbeni večer
 23.05 Ch. Peguy: Pesmi 23.15
 Nočni vrtljak

ITAL. TELEVIZIJA
 12.30 O našem zdravju - 13.00
 Beleške s popotovanja 13.30
 Dnevnik - 17.00 Program za naj-
 mlajše - 17.30 Dnevnik 17.45 Pro-
 gram za mladino 18.45 Kmetijska

in kronike - 20.30 Dnevnik 21.00
Fernandelovi filmi 22.00 Pariški
program 23.00 Dnevnik

II. KANAL

19.00 Nemščina 21.00 Dnevnik
- 21.15 Stara in nova Rusija -
22.30 Zoom

JUG. TELEVIZIJA
20.00 in 22.05 Poročila - 17.45
Pionirski TV dnevnik 18.15 Po
Sloveniji 18.45 Znanstveno fanta-
stični film - 19.45 Cikeak - 20.35
Saga o Forsytih 21.25 Kulturne
diagonale.
